

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/99/2024
Identifikačné číslo spisu:	5119206713
Dátum vydania rozhodnutia:	26.02.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Adamcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:5119206713.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1a/ F. L., narodeného XX. Z. XXXX, L., L. U. XXXX/XX, korešpondenčná adresa L., Z. L. XXX/X, 1b/ S. L., narodeného XX. P. XXXX, L. L. U. XXXX/XX, korešpondenčná adresa, L., G. XX, 1c/ V. L., narodeného XX. S. XXXX, L., L. U. XXXX/XX, korešpondenčná adresa, L., E. XX a 2/ Z. D., narodeného XX. J. XXXX, G. G. - W., I. XXXX/XX, všetkých zastúpených JUDr. Martinom Masným, advokátom, Žilina, Vojtecha Tvrdeho 1, proti žalovanému Ing. arch. M. L., narodenému XX. O. XXXX, G., P. XXXX/XX, zastúpenému JUDr. Sabínou Hodoňovou, PhD., advokátkou, Žilina, Mariánske námestie 31, o určenie, že vec patrí do dedičstva, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 13C/47/2019, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. septembra 2022 sp. zn. 6Co/64/2022, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 30. septembra 2022 sp. zn. 6Co/64/2022 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 20. januára 2022 č. k. 13C/47/2019-210 určil, že nehnuteľnosť, a to pozemok parcela KN-C č. XXXX - orná pôda o výmere 1608 m², evidovaná Okresným úradom Žilina, katastrálnym odborom na liste vlastníctva č. XXXX, katastrálne územie L., obec L., okres L., vo veľkosti spoluvlastníckeho podielu vo výške 1/6, patrí do dedičstva po poručiťovi I. D., rod. D., naposledy bytom Na E. XX/XX, L. - K. U., dátum narodenia XX. XX. XXXX, rodné číslo XXXXXX/XXX, dátum úmrtia XX. XX. XXXX (výrok I.). Žalobu v časti, ktorou sa žalobcovia domáhali, aby im súd uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanému sumu 4.000 eur, zamietol (výrok II.). O trovách konania rozhodol tak, že žalobcom proti žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III.).

1.1. Hodnotiac vykonané dôkazy, každý jednotlivo a všetky vo vzájomných súvislostiach súd prvej inštancie dospel k záveru, že platba 4.000 eur pre I. D. realizovaná svedkyňou M. L. na pokyn svedka K. L. ako sprostredkovateľa celého prevodu, predstavovala nepochybne peňažnú odplatu pre I. D. za

prevod svojho spoluvlastníckeho podielu vyjadreného v 1/6 k dotknutému pozemku na žalovaného, a to na základe darovacej zmluvy uzatvorenej medzi I. D. ako darcom a žalovaným ako obdarovaným dňa 18. 04. 2018, vklad ktorej bol povolený dňa 15. 05. 2018 pod č. I V spore bolo preukázané, že pokyn na realizáciu tejto platby dal svojej dcére, svedkyni M. L., svedok K. L., ktorý tento prevod aj celý sprostredkoval. Nadiktované údaje platby v znení „DZ X.X.XX LV XXXX“ podľa názoru súdu prvej inštancie nepochybne predstavujú skratku označenia darovacej zmluvy („DZ“), dátum uzatvorenia prislúchajúcej zmluvy o budúcej zmluve („X.X.XX“) a „LV XXXX“ predstavuje číslo listu vlastníctva, na ktorom bola v čase prevodu a aj v súčasnosti je zapísaná dotknutá nehnuteľnosť. Navyše aj z hľadiska časových súvislostí bolo zrejmé, že ide o odplatu za predmetný prevod, keďže platba bola realizovaná na druhý deň po podpísaní zmluvy o uzavretí budúcej darovacej zmluvy.

1.2. Ako prejudiciálnu súd prvej inštancie skúmal otázku platnosti darovacej zmluvy zo dňa 10. 04. 2018. S poukazom na ust. § 34, § 41a ods. 1, § 40 ods. 1, § 588 a § 628 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OZ“) dospel k záveru, že v súdnej veci nebola splnená podmienka, že simulovaný právny úkon - darovacia zmluva zo dňa 10. 08. 2014 spĺňa zákonné predpoklady, keďže bolo preukázané, že za prevod predmetného spoluvlastníckeho podielu bolo darcovi I. D. poskytnuté peňažné plnenie vo výške 4.000 eur, na základe čoho absentuje tiež vôľa zmluvných strán uzavrieť darovaciu zmluvu ako zmluvu bezodplatnú. Uzavretú darovaciu zmluvu vyhodnotil súd prvej inštancie ako absolútne neplatný právny úkonom podľa ust. § 39 OZ. V súdnej veci nebola splnená ani podmienka, že prípadný disimulovaný/zastieraný právny úkon - kúpna zmluva, spĺňa náležitosti požadované zákonom pre jeho platnosť, keďže v predmetnej zmluve absentovala písomná dohoda o podstatnej náležitosti, a to dohoda o kúpnej cene. Tento disimulovaný právny úkon nespĺňal zákonom predpísané náležitosti, a preto je v zmysle § 39 OZ rovnako neplatný.

1.3. Popísané neplatné právne úkony podľa záverov súdu prvej inštancie nemohli vyvolať zákonom predpokladané právne účinky - prevod vlastníckeho práva k spornému spoluvlastníckemu podielu na žalovaného ako nadobúdateľa. Žalovaný tak spoluvlastnícke právo k predmetnému pozemku platne nenadobudol a ostalo zachované vlastnícke právo nebohého I. D., a to ku dňu jeho smrti. Keďže do dedičstva patrí celý majetok zomrelého poručiteľa, podanej žalobe v časti určenia, že dotknutá nehnuteľnosť patrí do dedičstva, súd prvej inštancie vyhovel.

1.4. Žalobu v časti, ktorou sa žalobcovia domáhali, aby im súd určil povinnosť nahradiť žalovanému sumu 4.000 eur, súd prvej inštancie zamietol, keďže v danom prípade sa jednak nevyžaduje vyjadrenie synalagmatického záväzku na vrátenie plnení z neplatného právneho úkonu v petite rozsudku a jednak v čase rozhodovania súdu ani nebolo zrejmé, ktorý z dedičov v dedičskom konaní nadobudne predmetný spoluvlastnícky podiel.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 30. septembra 2022 sp. zn. 6Co/64/2022 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu v časti o určenie, že spoluvlastnícky podiel o veľkosti 1/6 k pozemku nachádzajúcemu sa v katastrálnom území L., obec L., okres L., evidovanému v katastri nehnuteľností Okresným úradom Žilina, katastrálny odbor na liste vlastníctva č. XXXX ako parcela KN-C č. XXXX - orná pôda o výmere 1608 m², patrí do dedičstva po poručiteľovi I. D., rodenému D., naposledy bytom Na E. XX/XX, L. - K. U., narodenému dňa XX. XX. XXXX a zomrelému dňa XX. XX. XXXX (ďalej aj „poručiteľ“), zamietol (výrok I.). Zároveň uložil žalobcom povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť žalovanému trovy konania na súde prvej inštancie v rozsahu 100% (výrok II.) a trovy odvolacieho konania v rozsahu 100% (výrok III.). Rozsudok Okresného súdu Žilina z 20. januára 2022 č. k. 13C/47/2019-210 vo výroku II. ponechal nedotknutý (výrok IV.).

2.1. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že súd prvej inštancie síce pri svojom rozhodnutí citoval ust. § 41a ods. 2 OZ, ale toto ustanovenie na súdnu vec dôsledne neaplikoval. Súd prvej inštancie dospel ku skutkovému záveru, že v danom prípade sporná darovacia zmluva zastierala (simulovala) kúpnu zmluvu, pričom tento právny úkon (disimulovanú kúpnu zmluvu) považoval pre absenciu podstatnej náležitosti (uviedenie kúpnej ceny, § 588 OZ) za absolútne neplatný právny úkon podľa ust. § 39 OZ. Pri tomto právnom závere vychádzal zo skutkového zistenia, že I. D. ako darcovi bolo za prevod sporného spoluvlastníckeho podielu na dotknutej nehnuteľnosti poskytnuté peňažné plnenie vo výške 4.000 eur a I. D. toto peňažné plnenie prijal, z čoho súd prvej inštancie vyvodil, že vôľou účastníkov spornej darovacej zmluvy nebolo uzavrieť zmluvu, ktorej predmetom by bol bezodplatný prevod sporného spoluvlastníckeho podielu na dotknutej nehnuteľnosti zo I. D. (prevodcu)

na žalovaného (nadobúdateľa). Súd prvej inštancie na podklade vykonaného dokazovania dospel k skutkovým zisteniam, že platbu v sume 4.000 eur realizovala v prospech I. D. svedkyňa M. L. na pokyn svedka K. L. ako sprostredkovateľa celého prevodu, ktorý jej nadiktoval všetky identifikačné údaje tejto platby. Súčasne mal za preukázané, že žalovaný sa so I. D. osobne nestretol, tohto nepoznal a uzavretie tak zmluvy o budúcej darovacej zmluve, ako i samotnej spornej darovacej zmluvy, v danom prípade sprostredkoval strýko žalovaného svedok K. L.. Súd prvej inštancie zároveň len vyjadril svoju pochybnosť, že žalovaný za uvedených okolností považoval za „normálne“, že ho obdaroval cudzí človek (I. D.). Odvolací súd dal za pravdu žalovanému, že z vykonaného dokazovania nevyplývalo, že by žalovaný o prevode peňažnej sumy 4.000 eur na účet darcu I. D. vedel, že by o tento prevod žiadal, resp. dal naň pokyn, či bol on darcom I. D. požiadaný, alebo že žalovaný sľúbil I. D. za prevod jeho spoluvlastníckeho podielu uvedenú peňažnú sumu.

2.2. V danom prípade, nebolo preukázané (a ani súd prvej inštancie nedospel k takémuto skutkovému zisteniu), že by žalovaný mal vedomosť o tom, že I. D. mal síce navonok prejavíť vôľu bezodplatne previesť (darovať) žalovanému sporný spoluvlastnícky podiel na dotknutej nehnuteľnosti, avšak jeho skutočnou (neprejavenu) vôľou bol odplatný prevod sporného spoluvlastníckeho podielu, k čomu malo dôjsť tým, že I. D. mal od svedka K. L., ktorý „sprostredkoval“ zmluvný prevod, za tento prevod odbržať sumu 4.000 eur. U samotného druhého účastníka spornej darovacej zmluvy (žalovaného) nebola preukázaná iná vôľa pri jej uzatváraní ako tá, ktorej prejav sporná darovacia zmluva obsahovala. V danom prípade nebola postačujúca pre opačný záver ani určitá pochybnosť súdu prvej inštancie o neobvyklosti a neštandardnosti sporného darovania v spojení so skutočnosťou, že K. L. prostredníctvom svojej dcéry M. L. poukázal I. D. sumu 4.000 eur, pričom aj odvolaciemu súdu sa javilo, že išlo o odplatu za prevádzaný sporný spoluvlastnícky podiel. Nebolo totiž v spore preukázané, že žalovaný mal o danom bezhotovostnom prevode sumy 4.000 eur vedomosť. Žalobcovia ako nástupcovia jedného z účastníkov spornej darovacej zmluvy, darcu I. D., tak v spore neuniesli spomínané dôkazné bremeno. Súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní vychádzal z ust. § 41a ods. 2 OZ, neaplikoval však na daný prípad dôsledne jeho druhú vetu a jeho rozhodnutie tak bolo založené na nesprávnom právnom posúdení veci [§ 365 ods. 1 písm. h) CSP]. Súd prvej inštancie neposkytol právnu ochranu podľa ust. § 41a ods. 2 veta druhá OZ druhému účastníkovi spornej darovacej zmluvy (žalovanému), hoci ju mal správne na podklade zisteného skutkového stavu tomuto poskytnúť. V nadväznosti na uvedené potom odvolací súd, konštatujúc dôvodnosť odvolania žalovaného a nezaoberajúc sa už pre nadbytočnosť ďalšími odvolacími dôvodmi, rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku I. zmenil a žalobu v tejto časti zamietol.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali pôvodní žalobcovia (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Navrhli, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdí a zároveň im prizná nárok na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v plnom rozsahu 100%.

3.1. Dovolatelia uviedli, že odvolací súd napadnutý rozsudok nedostatočne odôvodnil a pri rozhodovaní opomenul, či ignoroval ťažiskové dôkazy relevantné z pohľadu meritórneho rozhodnutia. Z vykonaného dokazovania je podľa ich názoru evidentné, že žalovaný mal a musel mať vedomosť o simulácii uvedeného právneho úkonu. Z čestných vyhlásení svedka JUDr. S. G. zo 04. 10. 2019 a 14. 10. 2020, ako aj z čestného vyhlásenia svedka JUDr. Y. O. zo 07. 10. 2019 vyplýva, že svedok K. L. /pozn.: z vykonaného dokazovania vyplývalo, že tento vystupoval v pozícii akéhosi zástupcu žalovaného pri uzatváraní inkriminovaných zmlúv s poručiteľom/ priznal, že žalovaný od poručiteľa kúpil spoluvlastnícky podiel vo výške 1/6 k nehnuteľnosti. Teda reálne sa jednalo o odplatný prevod vlastníckeho práva, nie o darovanie. Svedok JUDr. S. G. na pojednávaní dňa 01. 10. 2020 na otázku, či má vedomosť o tom, či žalovaný uhradil odplatu za prevod spoluvlastníckeho podielu, uviedol, že „Áno, spomínal mi, že za tento prevod uhradil sumu 4.000 eur“. Dovolatelia považovali za úplne absurdné, aby poručiteľ v situácii, keď potreboval financie (ako to uviedol svedok K. L. slovami, že (poručiteľ) „si chcel vyrovnať nejaké dlhy, ktoré mal“), si vzal od svedka K. L. peňažnú pôžičku v sume 4.000 eur a zároveň, aby synovi svedka K. L. daroval spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnosti, pričom samotný žalovaný uviedol, že sa s poručiteľom nepoznal. Je absurdné, prečo by chcel poručiteľ darovať časť svojho majetku osobe, ktorú vôbec nepozná za situácie, keď potreboval financie na úhradu svojich dlhov. Tvrdenie, že žalovaný vedel o odplatnosti prevodu dosvedčuje aj článok IV Zmluvy o budúcej zmluve, ktorý je označený nadpisom „CENA PREDMETU KÚPNEJ ZMLUVY“. S uvedeným sa

stotožnil aj odvolací súd v napadnutom rozsudku. Dovolatelia poukázali aj na nepravdivé tvrdenia žalovaného v konaní, výpoveď ktorého samotná indikuje, že sa v prípade inkriminovaných zmlúv nejednalo o bezodplatný prevod vlastníckeho práva. Žalovaný na pojednávaní dňa 19. 08. 2021 uviedol, že poručiť nepoznal, osobne sa s ním nestretol. Je teda absurdné, aby poručiť daroval žalovanému spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnosti, hoci ho nepoznal. Aj samotný žalovaný sa na uvedenom pojednávaní vyjadril, že nevedel prečo by mal poručiť záujem darovať mu spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnosti. Rovnako tak žalovaný nevedel ani uviesť okolnosti uzatvárania predmetnej darovacej zmluvy, ani kto zmluvu vyhotovil, ani kto vyhotovil zmluvu o budúcej darovacej zmluve, akým spôsobom podpisoval návrh na vklad, ani sa nezaujímal, či bolo jeho vlastnícke právo titulom tejto zmluvy na katastri odkladované. Zmluva o budúcej zmluve, ktorú dňa 03. 04. 2018 uzatvoril poručiť a žalovaný a rovnako tak aj darovacia zmluva uzatvorená medzi totožnými zmluvnými stranami dňa 10. 04. 2018, je absolútne neplatným právnym úkonom, pričom tieto okolnosti boli obom zmluvným stranám známe. Oba inkriminované právne úkony vykazujú znaky simulovaného právneho úkonu, v dôsledku čoho sú sankcionované absolútnou neplatnosťou.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že zo žiadnych dôkazov nevyplýva, že by mal vedieť o pôžičke medzi darcom a jeho príbuzným. Navrhol dovolanie odmietnuť alebo zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolačný súd“ resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech boli napadnuté rozhodnutia vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

5.1. V priebehu dovolacieho konania dňa XX. XX. XXXX. zomrela pôvodná žalobkyňa 1/ H. L., narodená XX. XX. XXXX, naposledy bytom L., L. U. XXXX/XX. Dovolačný súd uznesením z 29. októbra 2024 sp. zn. 2Cdo/99/2024 rozhodol, že v dovolacom konaní ako so žalobcami pokračuje s právnymi nástupcami žalobkyne 1 ako so žalobcami 1a/, 1b/ a 1c/, ktorí sa s podaným dovolaním stotožnili.

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolačný súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolačím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

7. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom

znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

10. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

11. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť taký vadný postup súdu, ktorý sa prejavuje v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, vymykajúcich sa nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Pri posudzovaní znemožnenia uskutočňovať strane jej patriace procesné práva, je nevyhnutné skúmať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv je potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietať alebo zvrátiť nesprávny postup súdu.

12. Podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné. (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t.j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

13. Aj Najvyšší súd Slovenskej republiky už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach práve pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky zaujal stanovisko, že medzi práva civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť, je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Aj nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) C.s.p.

14. Požiadavka úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia je na odvolacom súde

nutná, obzvlášť vtedy, ak odvolací súd mení rozsudok súdu prvej inštancie. V takomto prípade odvolací súd musí podať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozsudku vyčerpávajúcim spôsobom. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa musí vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

15. V prejednávanej veci odvolací súd uviedol, že „nebolo totiž v spore preukázané, že žalovaný mal o danom bezhotovostnom prevode sumy 4.000 eur vedomosť. Žalobcovia ako právni nástupcovia jedného z účastníkov spornej darovacej zmluvy, darcu I. D., tak v spore neunesli spomínané dôkazné bremeno. Hoci teda súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní vychádzal z ust. § 41a ods. 2 OZ, neaplikoval však na daný prípad dôsledne jeho druhú vetu a jeho rozhodnutie tak bolo založené na nesprávnom právnom posúdení veci.“

16. Neplatnosti simulovaného právneho úkonu sa nie je možné úspešne dovolať voči tomu subjektu, ktorý úkon považoval za nezastretý (a to ak ho vzhľadom na objektívne okolnosti a riadnu opatrnosť mohol považovať za nezastretý). (MITTERPACHOVÁ, Jana. § 41a [Konverzia a zastretý právny úkon]. In: ŠTEVČEK, Marek, DULAK, Anton, BAJÁNKOVÁ, Jana, FEČÍK, Marián, SEDLAČKO, František, TOMAŠOVIČ, Marek a kol. Občiansky zákonník I. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 337, marg. č. 2.).

16.1. Ako vyplýva z uvedeného druhá veta § 41a ods. 2 Občianskeho zákonníka, v súlade s teóriou ochrany dôvery je potrebné zabezpečiť ochranu dobrej viery tej osoby, ktorá o simulácii nevedela a nemala sa ako dozvedieť a právny úkon považovala za platný. Ani odvolací súd však túto okolnosť neskúmal dostatočne i keď to vyčíta súdu prvej inštancie. Odvolací súd uviedol, že pre záver súdu prvej inštancie nebola postačujúca „určitá pochybnosť súdu prvej inštancie o neobvyklosti a neštandardnosti sporného darovania v spojení so skutočnosťou, že K. L. prostredníctvom svojej dcéry M. L. poukázal I. D. sumu 4.000 eur, pričom aj odvolaciemu súdu sa javí, že išlo o odplatu za prevádzaný sporný spoluvlastnícky podiel“. Pri žalovanom bolo potrebné skúmať, či vzhľadom na objektívne okolnosti a riadnu opatrnosť mohol považovať darovaciu zmluvu za nezastretý právny úkon. Súčasťou dokazovania však bolo aj predloženie zmluvy o budúcej darovacej zmluve č. XX/XXXX, ktorá má bod IV. nazvaný CENA PREDMETU KÚPNEJ ZMLUVY, ktorú žalovaný podpísal, pričom o ocenení prevádzaného podielu hovorí aj darovacia zmluva. S poukazom na ďalšie skutkové zistenia, najmä vyplývajúce z výpovede samotného žalovaného - ktorý si na žiadne bližšie okolnosti uzatváranie predmetných zmlúv nepamätá, s darcom sa nikdy nestretol - sú značne spôsobilé narušiť predstavu o tom, že žalovaný konal v dobrej viere a o vyplatení sumy darcovi zo strany jeho strýka, ktorý celý prevod sprostredkoval, nevedel. Všetky tieto okolnosti vyplývajú z vykonaného dokazovania, aj keď ich výslovne ako skutkové zistenia súd prvej inštancie nevymedzil, čo však nie je nevyhnutné. Odvolací súd sa napríklad so znením predmetných zmluvných dokumentov v súvislosti s potrebou ochrany údajnej dobrej viery žalovaného nevysporiadal, a nie úplne poctivým spôsobom označil výhrady súdu prvej inštancie, ktorý považoval za mimoriadne nevierohodné, neobvykle a neštandardne vyznievajúcu skutočnosť, že žalovaný napriek tomu, že darcu I. D. vôbec nepoznal, nikdy sa s ním osobne nestretol, považoval za „normálne“, že ho obdaroval cudzí človek, za iba akési „určité pochybnosti“, pričom sa nezameral na osobu žalovaného a skutočnosti týkajúce sa jeho osoby a kontaktu s darcom, ale zaoberal sa len okolnosťami platby 4.000 eur zo strany K. L.. Prihliadnuť je podľa dovolacieho súdu potrebné na objektívne okolnosti prípadu (vrátane vysporiadania sa s „bežnosťou“ darovania podielu na nehnuteľnostiach cudzím osobám, ktoré nie sú príbuznými a ani sa nikdy doposiaľ nestretli) a riadnu opatrnosť zo strany žalovaného, pričom treba zohľadniť aj všetky skutočnosti vyplývajúce z vykonaného dokazovania.

16.2. Súd prvej inštancie vychádzal zo skutočnosti, že všetky zákonné podmienky určenia neplatnosti simulovaného (darovacia zmluva) i disimulovaného právneho úkonu (kúpna zmluva) sú splnené a pokiaľ podľa odvolacieho súdu neprihliadol na poslednú vetu ods. 2 § 41a Občianskeho zákonníka ide v danom prípade o nedostatok odôvodnenia prvoinštančného rozsudku. Právne posúdenie nebolo v danom

případe úplné a nie nesprávne. Na mieste preto nebola zmena rozsudku, ale jeho zrušenie a vrátenie s tým, aby sa súd prvej inštancie s touto okolnosťou (ochrana dôvery žalovaného) dôsledne vysporiadal. Na druhej strane, ak možno uvažovať, že súd prvej inštancie vychádzal (aj skutkovo) z toho, že boli splnené všetky podmienky vyplývajúce z § 41 ods. 2 vrátane druhej vety OZ. V tom prípade by bolo potrebné považovať za skutkové zistenie súdu prvej inštancie vychádzajúce z dokazovania najmä výsluchu žalovaného, že o predmetnej pôžičke vedel, záver odvolacieho súdu, že nebolo preukázané, že žalovaný o pôžičke darcovi vedel, ide o prehodnotenie dokazovania v zmysle ustanovenia § 384 ods. 1 CSP predpokladom čoho je, aby odvolací súd dokazovanie buď zopakoval alebo doplnil. Ak tak odvolací súd neurobil a vyvodil odlišný skutkový záver bez toho, aby dokazovanie v potrebnom rozsahu sám zopakoval, porušil ustanovenie § 384 ods. 1 CSP. Je neprípustné, aby odvolací súd ku svojim odlišným skutkovým zisteniam, vedúcim k zamietnutiu žaloby (ktorej bolo predtým vyhovené), dospel iba na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvej inštancie.

16.3. Vzhľadom na uvedené považuje dovolací súd skúmané závery odvolacieho súdu za predčasné a nedostatočne odôvodnené, pričom zároveň došlo k porušeniu ustanovenia § 384 ods. 1 CSP, následkom čoho je potrebné napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

17. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil len rozsudok odvolacieho súdu a vec vrátil na ďalšie konanie jemu, majúci za to, že náprava zrušením len rozhodnutia odvolacieho súdu je v tomto prípade možná i postačujúca (§ 449 ods. 2 CSP).

18. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.